

Załącznik nr 2 do obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu znak WPN.6320.10.2022.BP.2 z dnia 28 września 2022 r.

Uzasadnienie do tymczasowych celów działań ochronnych dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk Łęgi nad Bystrzycą (PLH020103)

Cele działań ochronnych obszarów Natura 2000 określa się w planach ochrony lub planach zadań ochronnych obszarów Natura 2000 ustanawianych zgodnie z przepisami *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 916 ze zm.)*.

Dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk Łęgi nad Bystrzycą (PLH020103):

- nie sporządzono projektu planu zadań ochronnych na podstawie art. 28 ust. 1 *ustawy o ochronie przyrody*;
- nie ustanowiono planu zadań ochronnych na podstawie art. 28 ust. 5 *ustawy o ochronie przyrody*;
- nie sporządzono projektu planu ochrony na podstawie art. 29 ust. 1 *ustawy o ochronie przyrody*;
- nie ustanowiono planu ochrony na podstawie art. 29 ust. 3 *ustawy o ochronie przyrody*.

W związku z powyższym, dla przedmiotowego obszaru Natura 2000 nie zostały określone cele zadań ochronnych. Mając to na względzie, jak również biorąc pod uwagę konieczność właściwego formułowania celów działań ochronnych na obszarach Natura 2000 oraz konieczność ich uwzględniania w procedurze oceny oddziaływania na środowisko prowadzonej na podstawie *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2022 r. poz.1029 ze zm.)*, aby możliwe było przeprowadzenie poprawnej oceny oddziaływania na środowisko w przedmiotowym zakresie, dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk Łęgi nad Bystrzycą (PLH020103) ustanawia się tymczasowe cele ochrony działań ochronnych.

Cele zostały ustalone w sposób uwzględniający wymagania określone w *rozporządzeniu z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r., poz. 186 ze zm.)*.

Tymczasowe cele ochrony zostały ustalone w oparciu o wyniki ekspertyz sporządzonych na potrzeby projektu planu zadań ochronnych dla ww. obszaru Natura 2000, dla przedmiotów ochrony wskazanych w *rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Łęgi nad Bystrzycą (PLH020103) (Dz. U. z 2022 r., poz. 6)*. Wskazane cele ochrony uwzględniają najnowsze z dostępnych ocen stanu zachowania dla poszczególnych parametrów i wskaźników dla przedmiotów ochrony obszaru. Parametry/wskaźniki stanu ochrony, odrębne dla każdego siedliska i gatunku, zostały oparte na podstawie wskaźników stanu zachowania zawartych w metodyce monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 *ustawy o ochronie przyrody* oraz raportów, o których mowa w art. 38 tej *ustawy*. W przypadku siedlisk 3260 nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculus fluitantis*) i 6440 łąki selernicowe (*Cnidion dubii*) nie określono

celów działań ochronnych, ponieważ przeprowadzone badania terenowe wykazały, że w obszarze nie występują i nie występowały istotne zasoby tych siedlisk, a ich wpisanie na listę przedmiotów ochrony stanowiło pierwotny błąd naukowy. Ponadto w przypadku entomofauny stanowiącej przedmiot ochrony tego obszaru Natura 2000, tj. gatunków: 1060 czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*, 6169 przeplatka maturna *Euphydryas maturna*, 6177 modraszek telejus *Maculinea (Phengaris) teleius*, 6179 modraszek nausitous *Maculinea (Phengaris) nausithous*, 1037 trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*, 1084 pachnica dębowa *Osmoderma eremita (Osmoderma barnabita)* oraz 1088 kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo* nie wskazano celów działań ochronnych, ponieważ obecnie trwają badania terenowe dotyczące tej grupy zwierząt. Po ich zakończeniu (październik 2022) możliwe będzie zweryfikowanie oceny znaczenia przedmiotowego obszaru dla ochrony tych gatunków oraz szczegółowe określenie celów działań ochronnych.

Właściwy stan ochrony to pojęcie używane w ochronie przyrody w Unii Europejskiej, w tym szczególnie w ochronie obszarów Natura 2000. Jest to stan siedliska przyrodniczego, przy którym naturalny zasięg siedliska przyrodniczego i obszary zajęte przez to siedlisko w obrębie jego zasięgu nie zmieniają się lub zwiększają się, struktura i funkcje, które są konieczne do długotrwałego utrzymania się siedliska, istnieją i prawdopodobnie nadal będą istniały oraz typowe dla tego siedliska gatunki znajdują się we właściwym stanie ochrony. Natomiast w odniesieniu do gatunków, jest to stan gatunku, przy którym dane o dynamice liczebności populacji tego gatunku wskazują, że gatunek jest trwałym składnikiem właściwego dla niego siedliska, naturalny zasięg gatunku nie zmniejsza się ani nie ulegnie zmniejszeniu w dającej się przewidzieć przyszłości oraz odpowiednio duże siedlisko dla utrzymania się populacji tego gatunku istnieje i prawdopodobnie nadal będzie istniało.

Pojęcie może być stosowane zarówno do krajowych i regionalnych zasobów siedlisk przyrodniczych i gatunków, jak i do siedlisk przyrodniczych oraz gatunków w obszarze Natura 2000. W obszarze Natura 2000 osiągnięcie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków, będących w nim przedmiotami ochrony, jest celem strategicznym ochrony obszaru. W praktyce właściwy stan ochrony siedliska przyrodniczego w obszarze Natura 2000 to taki stan, w którym:

- powierzchnia siedliska nie zmniejsza się, ani nie jest antropogenicznie pofragmentowana;
- ekosystem jest w dobrym stanie, brak znaczących zaburzeń, zachodzą typowe dla ekosystemu procesy ekologiczne, stan typowych gatunków jest właściwy, różnorodność biologiczna związana z ekosystemem jest niezubożona;
- brak jest zagrożeń i negatywnych trendów wobec siedliska przyrodniczego, a zachowanie siedliska w stanie nie pogorszonym w perspektywie co najmniej 10-20 lat jest niemal pewne.

Natomiast właściwy stan ochrony gatunku w obszarze Natura 2000 to taki stan, w którym:

- liczebność jest stabilna w dłuższym okresie (mogą występować naturalne fluktuacje) oraz populacja wykorzystuje potencjał obszaru oraz struktura wiekowa, rozrodczość i śmiertelność prawdopodobnie nie odbiegają od normy;

- wielkość siedliska gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku;
- brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne.

Jeżeli którykolwiek z tych warunków nie jest spełniony, to stan ochrony określa się jako niezadowalający (niewłaściwy) lub zły, zależnie jak poważne są odchylenia od powyższych warunków. Właściwy stan ochrony oznacza się symbolem FV, stan niezadowalający (niewłaściwy) symbolem U1, a stan zły - symbolem U2.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu obwieszczeniem znak WPN.6320.10.2022.PT z dnia 22 lipca 2022 r. przedłożył do publicznej wiadomości projekt tymczasowych celów działań ochronnych dla przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Łęgi nad Bystrzycą PLH020103 wraz z informacją o możliwości zapoznania się z tym projektem oraz możliwości zgłaszania uwag i propozycji względem tych celów do dnia 16 sierpnia 2022 r. Do przedmiotowych celów nie zgłoszono uwag ani wniosków.

Po upływie ww. terminu na zgłaszanie uwag i propozycji, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu pozyskał nowe dane i informacje dotyczące przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, tj. ekspertyzy w zakresie teriofauny i ichtiofauny oraz zaktualizowaną wersję ekspertyzy fitosocjologicznej, które zostały wykonane na podstawie badań prowadzonych na potrzeby projektu planu zadań ochronnych dla tego obszaru. W związku z tym zmianie uległy zapisy dotyczące celów działań ochronnych dla następujących przedmiotów ochrony:

- 3150 starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, 6410 pirenejskie murawy z kostrzewą *Festuca eskia*, na podłożu krzemianowym, 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), 91F0 łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*) – nieznacznie skorygowano powierzchnie siedlisk dla parametru *powierzchnia siedliska* na skutek doprecyzowania powierzchni siedliska w obszarze w zaktualizowanej wersji ekspertyzy fitosocjologicznej;
- 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) – skorygowano cel dla parametru *powierzchnia siedliska* oraz uzupełniono cel dla wskaźnika *procent powierzchni zajętej przez siedlisko na transekcji*, ponieważ wcześniejsze zapisy były błędne na skutek omyłki pisarskiej;
- 1355 wydra *Lutra lutra*, 1337 bóbr europejski *Castor fiber* – skorygowano i uzupełniono zapisy dotyczące celów działań ochronnych dla tych gatunków w oparciu o pozyskaną ekspertyzę teriologiczną;
- 5339 różanka *Rhodeus amarus* i 1145 piskorz *Misgurnus fossilis* - skorygowano i uzupełniono zapisy dotyczące celów działań ochronnych dla tych gatunków w oparciu o pozyskaną ekspertyzę ichtiologiczną.

Na skutek wprowadzonych zmian, obwieszczeniem znak WPN.6320.10.2022.BP.1 z dnia 29 sierpnia 2022 r., projekt tymczasowych celów działań ochronnych dla przedmiotowego obszaru Natura 2000 ponownie przedłożono do publicznej wiadomości wraz z informacją

o możliwości zapoznania się z tym projektem oraz możliwości zgłaszania uwag i propozycji względem tych celów do dnia 20 września 2022 r.

Należy wskazać, że wniosek o zmianę standardowego formularza danych dla tego obszaru Natura 2000 uwzględniający wyniki badań na potrzeby planu zadań ochronnych, został złożony pismem znak WPN.630.25.2022.BP z dnia 26 sierpnia 2022 r.

W dniu 7 września Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska przesłał uwagi dotyczące opiniowanych dokumentów. Uwagi dotyczyły:

- niewystarczającego uzasadnienia dla podawanej w celach powierzchni siedlisk 6410, 6430 ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*), 6510 i 91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albobfragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe, które są istotnie mniejsze niż powierzchnie siedlisk wskazane w obecnie obowiązującej wersji standardowego formularza danych dla przedmiotowego obszaru Natura 2000;
- braku uzasadnienia dla rezygnacji z osiągnięcia właściwego stanu zachowania dla wybranych wskaźników w przypadku niektórych przedmiotów ochrony.

Uwzględniając uwagi Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska należy wyjaśnić, co następuje.

W przypadku siedlisk 6410, 6430, 6510, 91E0 powierzchnie wskazane w tymczasowych celach działań ochronnych są wynikiem pozyskania aktualnych danych na podstawie badań terenowych przeprowadzonych na potrzeby planu zadań ochronnych. Badania te były również podstawą do złożenia przez tut. organ wniosku o zmianę zapisów standardowego formularza danych dla tego obszaru Natura 2000.

W odniesieniu do siedliska 6410 ustalono, że wcześniej do łącznej powierzchni siedliska włączono m.in. tereny zadrzewione i pola uprawne, co mogło być wynikiem stosowania mniej dokładnych metod odzwierciedlania ich zasięgów na podkładach kartograficznych. Ponadto badania z 2021 r. wykazały, że płacami siedliska 6410 objęte były płaty innych, łąkowych siedlisk przyrodniczych (np. 6510) oraz obszary występowania innych zbiorowisk roślinnych (np. szuwaru mozgowego *Phalaridetum arundinacae*, łąki ostrożeńiowej *Cirsietum oleracei* albo kadłubowej postaci łąki z klasy *Molinio- Arrhenatheretea*, bez obecności gatunków charakterystycznych dla łąk zmiennowilgotnych), co mogło być spowodowane niepełną weryfikacją terenową, z wykorzystaniem innej metodyki. W związku z tym uznano, że wskazywana wcześniej powierzchnia siedliska w obszarze była znacznie zawyżona i należało ją skorygować w oparciu o aktualne i szczegółowe badania terenowe.

W przypadku siedliska 6430 wyłączono wcześniej wskazywane płaty siedliska 6430, w obrębie których nie potwierdzono występowania gatunków charakterystycznych dla tego siedliska i jednocześnie znajdujących się poza potencjalnym obszarem występowania siedliska. Ponadto wyłączono płaty siedlisk, w obrębie których badania terenowe wykazały obecność innego typu siedliska przyrodniczego (np. 6410).

W przypadku siedliska 6510 w trakcie szczegółowych badań terenowych w ramach PZO wykazano, że wcześniej do łącznej powierzchni siedliska włączono m.in. tereny zadrzewione i pola uprawne, co mogło być wynikiem stosowania mniej dokładnych metod odzwierciedlania ich zasięgów na podkładach kartograficznych. Ponadto badania z 2021 r. wykazały, że płacami

siedliska 6510 objęte były obszary występowania innych zbiorowisk roślinnych (np. zbiorowiska trzcinnika piaskowego *Calamagrostis epigejos*, zbiorowiska z rzędu *Onopordetalia acanthii*, szuwaru mozgowego *Phalaridetum arundinaceae*, szuwaru trzcinowego *Phragmitetum australis*, kadłubowej postaci łąki zdominowanej przez szerokolistne trawy, kadłubowej postaci łąki wilgotnej ze związku *Calthion palustris*, szuwaru turzycowego, zbiorowisko roślinności nitrofilnej, siedlisko 6410) przy jednoczesnym braku jakichkolwiek, nawet najpospolitszych w regionie, gatunków charakterystycznych dla łąk świeżych. Ponadto stwierdzono, że wcześniej do płatów siedliska błędnie zakwalifikowano kadłubową postać łąki zdominowaną przez rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatius*, ostrożeńca polnego *Cirsium arvense*, trzcinnika piaskowego *Calamagrostis epigejos*, która najprawdopodobniej wykształciła się w miejscu dawnych pól uprawnych. Z ww. względów w wybranych lokalizacjach nie potwierdzono występowania siedliska 6510. Zgodnie z oceną eksperta, mało prawdopodobne jest, by w miejscach tych wcześniej występowało siedlisko 6510.

Natomiast w odniesieniu do siedliska 91E0 ustalono, że we wcześniej wskazywanych lokalizacjach siedliska nie stwierdzono występowania gatunków charakterystycznych dla siedliska 91E0, w tym zwartych drzewostanów wierzbowych, które to potencjalnie powinny występować w strefie częstych zalewów wodami rzecznyymi. W badanych lokalizacjach identyfikowano m.in.: młodnik dębowy, pojedyncze wierzby, zakrzaczenia na skarpie, zadrzewienia wzdłuż rowu, szuwar mozgowy, drzewostan olszowo-brzozowy na siedlisku grądowym, drzewostan jesionowy, przesuszony ols turzycowy. Część wcześniej wykazywanych płatów zlokalizowana była poza strefą regularnych zalewów, co wyklucza możliwość występowania siedliska 91E0. Ponadto w części wcześniejszych stanowisk 91E0 zidentyfikowano obecnie siedliska 91F0 i 9170. Wyniki badań wskazują, że już w momencie wyznaczenia obszaru siedliska 91E0 nie mogło występować na wskazywanych stanowiskach. W związku z tym zasoby siedliska w obszarze należało skorygować.

Należy również wyjaśnić, że w przypadkach, gdy – uwzględniając obecny stan wskaźnika/parametru dla danego przedmiotu ochrony oraz perspektywę czasową, dla której określa się tymczasowe cele działań ochronnych i późniejsze cele działań ochronnych w ramach planu zadań ochronnych - niemożliwe jest osiągnięcie wartości wskaźnika/parametru na poziomie FV (czas wymagany do przeprowadzenia niezbędnych procesów przyrodniczych jest znacznie dłuższy niż okres obowiązywania ww. dokumentów), wskazany cel zakłada osiągnięcie wartości wskaźnika/parametru na poziomie niższym niż FV.

Należy zaznaczyć, że uzupełnienie zapisów przedmiotowego uzasadnienia pozostaje bez wpływu na proponowane zapisy tymczasowych celów działań ochronnych dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Łęgi nad Bystrzycą (PLH020103).